

Contribution ID: 49

Tür: Oral Presentation

İnsan ve Yapay Zekâ Etkileşimini Hangi Modelle Düşüneceğiz?

20 Aralık 2024 Cuma 12:00 (30 dakika)

İnsan ve akıllı makineler etkileşimi bağlamında araçsallık, karşılıklı aracılık, güçlü işbirliği ve ortak edimlerin tanımlanması, günümüzün felsefi tartışmaları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Ortak edimleri doğru bir şekilde tanımlayabilmek için teknik nesnelerin insan zihni üzerindeki etkilerini belirlemek zorundayız. Söz konusu çalışma için Bernard Stiegler'in teknoloji felsefesinden hareketle "analojik model" ve "organolojik model" olarak adlandırılan iki modeli karşı karşıya getireceğim. Enformasyon teorisi, sibernetik, bilgisayar bilimleri, bilişsel bilim, sinirbilim ve felsefe gibi disiplinler arası çalışmaların ürünü olan bu modeller yardımıyla insan-makine etkileşimini açıklama biçimimiz gelecekte yapay zeka ile kuracağımız işbirliğini ve ortak edimleri tanımlamamızı sağlayacak. Analojik model, bilgi-işlemsel yaklaşımla insan ve makine bilişini performansları açısından karşılaştırır. Performans kıyaslaması duygusallık ve kararsızlık gibi insani durumları, bilişsel yetersizlikleri dışarıda bırakarak doğrudan formel yapılara odaklanır. Analojik model insan zihninin bir bilgi işleme sistemi (information processing system) olduğunu ve biliş ile bilincin bir tür işleme/hesaplama (computation) olduğunu öne sürer. Organolojik model ise fizyolojik organlarla aletleri, teknolojik olgularla toplumsal olguları birbirine indirgemeksizin birlikte düşünmeye çalışır. Analojik model belli bir teknolojiyi düşüncenin genel modeli gibi sunarken, organolojik model teknik dispozitiflerin psikosomatik organizmaları nasıl etkilediğini ve dönüştürdüğünü ele alır. Teknolojinin zihinsel edimler üzerindeki etkisini anlamak için onu yaşamın evriminden soyutlamadan, biyolojik, antropolojik, kültürel ve politik bağlamları ile birlikte ele almak gerekir. Bu yüzden organolojik yaklaşımın sorusu makinelerle nasıl adapte olacağımız değil teknik dayanaklar sayesinde bireysel ve kolektif varoluş durumlarımızı nasıl icat edeceğimizdir. Söz konusu karşılaştırma sunumumu şu sorulara götüreceğim: Düşünmenin tüm seviyelerinin biçimlendirilebileceğini varsaymak neden yanlıştır? Daha iyi veri analizi ve öngörülemez bağlantılar keşfetmek için kullandığımız yapay zekâ problem çözme ve karar alma süreçlerimizi nasıl etkiler? Zihnimizin dayanakları olarak işleyen protez cihazlar, zaman deneyimimizi, anımsama ve beklenti biçimlerini nasıl etkilemektedir?

Anahtar Sözcükler: Enformasyon, sibernetik, bilişsel makineler, bireyleşme, teknoloji felsefesi

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

emrsan@gmail.com

ORCID ID

0000-0003-2654-9707

Institution / Affiliation / Kurum

Istanbul 29 Mayıs University

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Emre Şan (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Emre Şan (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)

Session Classification: Session 2.6 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations